

Asia: VN/22728/2024

Lausuntopyyntö: luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi työsopimuslain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Yleiset huomiot ja vaikutusarviot

Yleiset huomiot työryhmän mietinnöstä

Hallitusohjelmassa todetaan, että hallitus uudistaa työelämän lainsäädäntöä työllistämisen esteiden purkamiseksi ja erityisesti pk-yritysten toimintaedellytysten vahvistamiseksi. Hallituksen tavoitteena on myös liian sääntelyn purkaminen ja hallinnollisen taakan keventäminen. Hallitusohjelman mukaan työsopimuslain nykyistä sääntelyä määräaikaisesta työsopimuksesta muutetaan siten, että jatkossa työsopimus olisi mahdollista tehdä määräaikaisena vuodeksi myös ilman erityistä perustetta. Samoin hallitusohjelman mukaan työsopimuslain mukainen lomautusilmoitusaika lyhennetään seitsemään päivään ja tätä voidaan noudattaa työehtosopimuksen määräyksistä riippumatta. Lisäksi työsopimuslakiin perustuva työntekijän takaisinottovelvollisuus poistetaan alle 50 henkeä säännöllisesti työllistäviltä työnantajilta ja tätä säädöstä voidaan noudattaa työehtosopimuksen määräyksestä riippumatta.

Medialiitto pitää hallitusohjelmassa sovittuja tavoitteita kannatettavina. Medialiitto kuitenkin toteaa, että lausunnolla oleva esitysluonnos toteuttaa tavoitteet vain osittain. Lakiesitys sisältää useita rajoituksia, joista ei ole sovittu hallitusohjelmassa. Rajoitukset heikentävät käytännössä uudistuksen tavoitetta työllistämiskynnyksen madaltamiseksi.

Huomionne esityksen vaikutuksista

Medialiiton näkemyksen mukaan mietinnön vaikutustenarviointi jää kokonaisuudessaan varsin puutteelliseksi ja sisältää myös erheellisiä käsityksiä.

Mietinnössä käsitellään määräaikaista työsuhdetta ja sen vaihtoehtoja hyvin suppeasti. Mietinnöstä ei esimerkiksi käy ilmi, että määräaikaisen työsuhteen vaihtoehto usein on se, ettei työsuhdetta synny lainkaan. Vaihtoehto ei siis usein ole toistaiseksi voimassa oleva työsuhde.

Mietinnön arvioinnissa ei juurikaan käsitellä, millaisia vaikutuksia lakiuudistuksilla olisi työllistämiskynnykseen, vaikka juuri tämä on hallitusohjelman mukainen tavoite.

Myös lomautusilmoituksen ja takaisinottovelvollisuutta koskevien lakiuudistusten vaikutusten arviointi jää heikoksi huolimatta siitä, että ko. asioita koskevat lakiehdotukset poikkeavat hallitusohjelmassa sovitusta.

Ehdotukset lisäävät myös tarpeettomasti yrityksille koituvaa hallinnollista taakkaa. Erityisesti mietinnössä ehdotettu työnantajan erityinen selvitysvelvollisuus työntekijän työllistymismahdollisuuksista määräaikaisen työsuhteen päätyttyä saman työnantajan palveluksessa, jos määräaikainen työsopimus on tehty ilman perusteltua syytä, tulisi poistaa.

On erittäin tärkeää, että jatkovalmistelussa huolehditaan lakimuutosten asianmukaisesta vaikutustenarvioinnista, jotta voidaan tehdä perusteltuja arvioita siitä, millaisia vaikutuksia lakiehdotuksilla olisi.

Työsopimuslaki

1 luvun 3 a (työntekijän kanssa tehtävä ensimmäinen määräaikainen työsopimus)

Mietinnön mukainen pykäläehdotus pitää sisällään useita hallitusohjelmaan sisältyttämiä rajoituksia ja velvollisuuksia. Nämä rajoitukset ja velvoitteet ovatkin suhteettomia tavoitteeseen nähden ja niitä pitäisi tarkastella uudestaan jatkovalmistelun aikana. Erityisesti säännöksessä mainittua edellisen työsuhteen päättymisestä kulunutta viiden vuoden aikarajaa tulisi laskea, jotta työllistämiskynnys laskisi.

Mietinnön esitys siitä, että ennen määräaikaisen työsuhteen päättymistä työnantajan olisi annettava työntekijälle perusteltu selvitys mahdollisuudesta palkata työntekijä toistaiseksi voimassa olevaan tai perustellusta syytä tehtävään määräaikaiseen työsuhteeseen on tarpeeton. TSL 2:6 §:ssä säädetään jo nykyisin lähes identtisestä työnantajan velvollisuudesta. Tämä ehdotus tulisi poistaa.

1 luvun 3 b § (määräaikaisen työsopimuksen tekeminen pitkäaikaistyöttömän kanssa)

-

2 luvun 4 § (selvitys työnteon keskeisistä ehdoista)

-

2 luvun 6 § (Ilmoittaminen vapautuvista työpaikoista ja perusteltu vastaus mahdollisuudesta pidentää säännöllistä työaikaa tai työsopimuksen kestoaikaa)

-

5 luvun 4 § (lomautusilmoitus)

Uudistuksen osalta hallitusohjelmassa on sovittu, että ko. lomautusilmoitusaikaa voidaan noudattaa mahdollisista työehtosopimusten määräyksistä riippumatta. Mietintöön sisältyvä ehdotus ei kuitenkaan sisällä tällaista säännöstä. Ehdotusta tulisi tältä osin muuttaa.

Toissijaisesti mikäli mietinnön mukaista nykyistä ehdotusta ei muutettaisi tulisi ehdotuksen perusteluissa selkeämmin tuoda esille, että työnantajalla tai työnantajien yhdistyksellä sekä työntekijöiden valtakunnallisella yhdistyksellä tai tämän jäsenyhdistyksellä on lain 13 luvun 7 §:n nojalla oikeus sopia työehtosopimuksella myös seitsemän päivää lyhyemmästä lomautusilmoitusajasta. Osassa työehtosopimuksia on jo tällä hetkellä sovittu seitsemän päivää lyhyemmistä lomautusilmoitusajoista.

5 luvun 7 § (lomautetun työntekijän työsuhteen päättyminen)

-

6 luvun 1 § (määräaikaiset työ sopimukset)

Kyseinen säännös ei ole tarpeellinen ja rajoittaa suhteettomasti uudistuksen tavoitteita sekä luo epävarmuutta. Työnantaja ja työntekijä voivat tälläkin hetkellä sopia määräaikaisesta työ sopimuksesta, joka on kummankin puolen osalta irtisanottavissa.

6 luvun 6 § (työntekijän takaisin ottaminen)

Hallitusohjelman mukaan työ sopimuslakiin perustuva työntekijän takaisinottovelvollisuus poistetaan alle 50 henkeä säännöllisesti työllistävilta työnantajilta ja tätä säädöstä voidaan noudattaa työehtosopimuksen määräyksestä riippumatta.

Esitysluonnos ei ole hallitusohjelman mukainen. Sääntelyä tulee muuttaa hallitusohjelman mukaisesti siten, että ehdotettua muutosta voidaan soveltaa työehtosopimuksen määräyksistä riippumatta.

Merityö sopimuslaki

1 luvun 3 § (työ sopimuksen muoto ja sisältö)

-

1 luvun 4 a § (työntekijän kanssa tehtävä ensimmäinen määräaikainen työ sopimus)

-

1 luvun 4 b § (määräaikaisen työ sopimuksen tekeminen pitkäaikaistyöttömän kanssa)

-

2 luvun 5 § (vapautuvista työpaikoista tiedottaminen ja velvollisuus pyynnöstä antaa tietoa turvaavammasta työsuhdemuodosta)

-

6 luvun 4 § (lomautusilmoitus)

-

6 luvun 7 § (lomautetun työntekijän työsuhteen päättymisen)

-

7 luvun 1 § (määräaikaiset sopimukset)

-

7 luvun 9 § (työntekijän takaisin ottaminen)

-

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annettu laki

118 § (tietojen luovuttaminen työnantajalle työpaikan täyttämistä varten ja työnantajan tiedonsaantioikeus)

-

Muut kysymykset

Lomautusilmoituksen toimittaminen työntekijän tietoon: Onko tarvetta säätää lomautusilmoituksen osalta vastaavantyyppistä vastaanotto-olettamaa, joka liittyy työsopimuksen päättämisilmoituksen toimittamiseen? (vrt. TSL 9 luvun 4 §:n 1 momentti)

Tämä on perusteltua.

Muut huomiot

-

Salonpää Terhi
Medialiitto ry